

ÚJABB SZOBOR A DEOEC SZOBORPARKJÁBAN

Méltó emlék a múltnak

Dr. Sántha Kálmán (1903-1956) akadémikus egyetemi tanárra, az Idegklinika egykori igazgatójára, a Debreceni Tudományegyetem rektorára halálának 50. évfordulója alkalmából tudományos ülés keretében emlékeztek tisztelői, tanítványai és családja a DEOEC Neurológiai Klinikája tantermében december 7-én. Az emlékülést követően került sor mell-szobrának felavatására a DEOEC szoborparkjában.

Sántha Kálmán életútja: Nagybecsikereken született köztisztviselői családban. A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen orvosi diplomát szerzett.

Az egyetem Elme- és Idegklinikáján dolgozott, 1929-től tanársegéd, 1934-ben idegrendszeri kutatásaival magántanári címet szerzett. 1936-tól a Rockefeller Alapítvány ösztöndíjával külföldön dolgozott. 1937-ben Debrecenbe költözött, az Ideg- és Elmekór-tani Klinikán 1939-ben nyilvános rendkívüli, majd 1941-ben rendes tanárként habilitált. A szovjet csapatok 1944. október 19-i bevonulása előtt az elmenekült dékán helyébe lépve átvette a kar irányítását. 1944. december 16-án Debrecen képviseletében ideiglenes nemzetgyűlési mandátumot kapott; az alakuló ülésen alelnökké választották.

Felesége, Majerszky Klára révén, aki egyetemista korában bekapcsolódott a debreceni baloldali értelmiségi-ifjúsági mozgalomba, majd 1945-ben belépett az MKP-be, kapcsolatba került a kommunista párt politikusaival, de ő maga nem lett párttag. Mivel ragaszkodott tudósi-polgári elveihez, hamar konfliktusba került az MKP vezetőivel; miután kiállt több professzor mellett, akiket aztán mégsem igazoltak, 1946. február 20-án lemondott a dékáni tisztségről.

1945-ben az MTA levelező, 1946-ban rendes tagjává választották, 1949-ben Kossuth-díjjal jutalmazták; a díjat felajánlotta a klinikának. Mind többször keveredett konfliktusba a hatalommal, lemondott a Magyar Tudományos Tá-

nács és a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság tagságáról. 1949-ben nem újíttatták meg felesége párttagságát. 1951. július 14-én kizárták az MTA-ból, majd 18-án eltávolították az egyetemről, és főorvosként Balassagyarmatra helyezték. Tanítványai többségének is távoznia kellett a klinikáról, felesége 1953-ig fél év kivételével nem kapott orvosi állást.

A Nagy Imre-kormány idején visszatérhetett a tudományos életbe, 1954-ben kinevezték az Ideggyógyászati Szemle főszerkesztőjévé. Rehabilitációs eljárás keretében 1956. május 24-én visszaadták akadémiai tagságát, de ezt nem fogadta el, mert nem kapott elégtételt a törvénytelen ségekért. 1956. augusztus 1-jén nyilvánosan rehabilitálták, szeptember 1-jével debreceni professzori állását is visszakapta, de azt súlyos betegsége miatt már nem tudta elfoglalni. Budapesten érte a halál.

Mellszobrának felállítását dr. Csiba László egyetemi tanár, a DEOEC Neurológiai Klinika igazgatója, dr. Sántháné dr. Majerszky Klára c. egyetemi tanár, valamint a Sántha Kálmán Alapítvány kezdeményezte. A szobor Marosits István Munkácsy díjas szobrászművész alkotása. A szoborpark létrehozásának megkezdéséről az elmúlt évben adtunk hírt. A szoborparkot a DEOEC főépülete előtt, a klinikák közötti parkban alakítjuk ki. Terveink szerint itt kapnak helyet az orvos- és egészség tudományok debreceni nagy személyiségei. Elsőként Tankó Béla, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biokémiai Tanszékének első igazgatója mell-szobrát helyeztük el. November elején dr. Krompecher István anatómus professzor szobrát avattuk fel.

DR. FUXREITER MARGIT

tanácsos, DEOEC

Martin Bartenstein osztrák gazdasági és munkaügyi miniszter, Danuta Hübner az EU regionális politikáért felelős biztosa és Fésüs László centrumelnök a Europes's 500 díjátadáson